

УДК 811.161.2'373.611

Галина ПРИСТАЙ,

кандидат філологічних наук, доцент кафедри порівняльної педагогіки та методики викладання іноземних мов Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (Україна, Дрогобич) hprystai@gmail.com

Богдан ПРИСТАЙ,

кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (Україна, Дрогобич)

МОРФОНОЛОГІЧНІ ПАРАМЕТРИ СЛОВОТВІРНИХ ГНІЗД ПРИКМЕТНИКІВ ІЗ ВЕРШИНАМИНА -г(ий), -к(ий), -х(ий)

У статті проаналізовано словотвірні гнізда прикметників на -г(ий), к(ий), -х(ий) з погляду морфології: здійснено формально-граматичну характеристику вершинних слів, описано морфемну будову мотивувальних основ і дериваційних суфіксів, проаналізовано структуру контактних зон, схарактеризовано морфологічні позиції та описано базові морфологічні модифікації, які маркують відприкметникові деривати.

Ключові слова: морфологічні трансформації, словотвірне гніздо, перехід-на палаталізація, нарізання суфікса, чергування наголосу.

Лит. 8.

Halyna PRYSTAJ,

Candidate of Philological Sciences, Assistant Professor, Department of Comparative Pedagogy and Methods of Teaching Foreign Languages, Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University (Ukraine, Drohobych) hprystai@gmail.com

Bohdan PRYSTAJ,

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Department of Ukrainian language, Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University (Ukraine, Drohobych)

MORPHONOLOGICAL PARAMETERS OF WORDBUILDING NEST OF ADJECTIVES FROM THE TOP ON -г(ий) -к(ий) -х(ий)

In the article the wordbuilding nests of adjectives -г(ий), -к(ий) -х(ий) in terms morphonology are analyzed: formal-grammatical characteristics of vertex words is

Пристай Г., Пристай Б. Морфологічні параметри словотвірних гнізд...

made, morphemic structure reasoning basis and derivative suffixes is described, the structure of the contact zones is analyzed, morphonological positions are characterized, basic morphonological modifications that mark derivatives are described.

Key words: *morphonological transformation, wordbuilding nest, transitional palatalization, increase the suffix, alternating stress.*

Ref. 8.

Галина ПРИСТАЙ,

кандидат филологических наук, доцент кафедры сравнительной педагогики и методики преподавания иностранных языков Дрогобычского государственного педагогического университета имени Ивана Франко (Украина, Дрогобыч) hprystai@gmail.com

Богдан ПРИСТАЙ,

кандидат филологических наук, доцент кафедры украинского языка Дрогобычского государственного педагогического университета имени Ивана Франко (Украина, Дрогобыч)

МОРФОЛОГИЧЕСКИЕ ПАРАМЕТРЫ СЛОВООБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ГНЕЗД ПРИЛАГАТЕЛЬНЫХ С ВЕРШИНЫ НА -г(ий), -к(ий), -х(ий)

В статье проанализированы словообразовательные гнезда прилагательных на -г (ый), -к(ий), -х(ий) с точки зрения морфонологии: осуществлено формально-грамматическую характеристику вершинных слов, описано морфемное строение мотивировочных основ и деривационных суффиксов, проанализирована структура контактных зон, охарактеризовано морфонологические позиции и описаны базовые морфонологические модификации, маркирующие дериваты от имен прилагательных.

Ключевые слова: *морфонологические трансформации, словообразовательное гнездо, переходная палатализация, наращивание суффикса, чередование ударения.*

Лит. 8.

Постановка проблеми. Морфологічні явища, супутні словотворенню, стимулюють зміни формального вияву морфемного складу деривативів. Ретельне вивчення функціональної значущості морфологічних перетворень допоможе з'ясувати особливості вияву та їхню роль у структуруванні й групуванні словотвірних гнізд різних морфологічних класів, спрогнозувати структуру потенційних похідних, окреслити національні риси української номінації.

Аналіз досліджень. У працях Р. Аванесова, С. Бернштейна, Я. Боасака, Л. Блумфілда, Т. Булігіної, Д. Ворта, В. Дресслера, О. Земської,

О. Ісаченка, В. Касевича, Р. Лясковського, Г. Нещименко, А. Поліванової, Р. Якобсона знаходимо теоретичне осмислення результатів аналізу морфонологічних систем слов'янських, германських, балканських мов. В україністиці є окремі праці, присвячені розглядові словотвірної та словозмінної морфонології, зокрема на матеріалі відіменникових словотвірних гнізд (М. Федурко), віддієслівних і відіменникових похідних (М. Кравченко, І. Демешко), у системі іменника (Л. Кондакова), прикметника (Л. Асіїв, І. Савченко), на основі іменникової та дієслівної словозміни (Л. Комарова, І. Козленко), у словозміні та словотворі староукраїнської мови другої половини XVI-XVIII ст. (Н. Русаченко).

Мета статті. Мета пропонованої розвідки – описати і детально проаналізувати морфонологічні модифікації, релевантні для словотвірних гнізд прикметників із вершиною на – *z(ий)*, –*k(ий)*, –*x(ий)*. Із поставленої мети випливають такі завдання: 1) з'ясувати морфонологічну структуру дериваційних морфем – основ і суфіксів; 2) проаналізувати морфонологічно важливі ознаки прикметникових коренів та поєднаних з ними афіксальних морфем; 3) вивчити умови виникнення й схарактеризувати морфонологічні позиції, властиві обстежуваним словотвірним гніздам прикметників; 4) описати морфонологічні зміни, що характеризують деад'єктиви усіх морфологічних блоків словотвірних парадигм I-ого ступеня похідності.

Виклад основного матеріалу. Основу аналізованого типу становлять 22 відприкметникові словотвірні гнізда (далі – СГ) з вершинами-ад'єктивами на одиничну тверду морфону *{z}*, *{k}*, *{x}* (*дорогий*, *строгий*, *пологий*, *тугий*, *убогий*, *муругий*, *благий*, *м'який*, *дикий*, *глухий*, *лихий*, *плохий*, *тихий*), на сполуку консонантів *{tx}*, *{pz}*, *{bz}*, *{sk}*, *{tx}*, *{mk}* (*ветхий*, *мургий*, *довгий*, *плаский*, *плоский*, *ветхий*, *хуткий*, *стрімкий*, *плиткий*). Це слова з одно- чи двоскладовим коренем, вокальну позицію у контактній зоні яких заступають голосні морфонеми *{u}* (*дикий*), *{y}* (*глухий*), *{o}* (*строгий*), *{a}* (*благий*), *{e}* (*ветхий*).

Лексикографічні джерела не реєструють прикметників з основою на –*t(ий)*. Але у похідних прикметникового СГ „*мургий*” 'нечистої брудної масті' [2, с. 536] у фіналі основи засвідчено консонантну морфону *{r}*: діал. *мурга́тий*, *мурга* 'чорний віл', *мурга́ня*, *мурга́ша* 'кличка вівці', *Мургу́ца* 'кличка корови' [4, с. 536–537]. У південно-західному діалекті побутують лексеми *мург(ий)* (с. Жуків, Золочівського р-ну Львівської обл.), *мурга* 'непривітна людина' [8, с. 178]. Етимологічний словник засвідчує, що кінцевий приголосний основи ад'єктива *мург(ий)* у слов'янських мовах – морфонема *{g}* (український відповідник *{r}*), пор. п. *murgaty* 'з чорною головою', *murga* 'віл з темною головою і

шиєю'; ч. *murgastý* 'смугастий'. Топонім *Мурга/ Murga* (назва села) зафіксовано в Болгарії.

Особливістю аналізованих гнізд є те, що задньоязикові приголосні фонемі /z/, /k/, /x/ у позиціях пом'якшення формують фонологічну опозицію й реалізуються альтернантами /ж/, /ч/, /ш/ (*дорогий* → *дорожне-ча*, *убогий* → *убожество*, *дикий* → *дичавити*, *глухий* → *глуш*, *сухий* → *сушарка*). Кореневі морфемі репрезентовані в цих похідних морфами *тих-* і *тиш-*, *дорог-* і *дорож-*, *туг-* і *туж-*, *полог-* і *полож-*, *благ-* і *блаж-*, *дик-* і *дич-*, *сух-*, *сох-* і *сах-*, *суш-*, *ветх-* і *вети-*, *метк-* і *метч-*, *хутк-* і *хутч-*, *лих-* і *лиш-*, *плох-*, *пліх-* і *плош-*, *глух-* і *глуш-*, що постали внаслідок дії морфонологічних правил палаталізації та чергування голосних. У зоні дії правил словотвірної морфонології можливі альтернанти /з'/, /ц'/, /с'/, закріплені за позиціями палаталізації, в системі словозміни, наприклад: *довгий* → *невдовзі*.

Словотвірні гнізда характеризуються активністю до III-ого дериваційного кроку. Словотвірна парадигма I-ого ступеня прикметникового блоку залучає до творення похідних такі суфікси: 1) емоційно-оцінні: **-еньк-**, **-есеньк-**, **-ісіньк-**, **-ісічк-** (*тих(ий)* → *тих-еньк(ий)*, *тих-есеньк(ий)*, *тих-ісіньк(ий)*, *тих-ісічк(ий)*; *благ(ий)* → *благ-еньк(ий)*; *туг(ий)* → *туг-еньк(ий)*, *туг-ісіньк(ий)*; *дорог(ий)* → *дорог-есеньк(ий)*, *дорог-ісіньк(ий)*; *м'як(ий)* → *м'як-есеньк(ий)*); 2) безвідносної міри якості предмета: **-ав-**, **-аст-**, **-уват-**, **-оват-**, **-овит-** (*довг(ий)* → *довг-ав(ий)*, *довг-аст(ий)*, *довг-уват(ий)*; *мург(ий)* → *мург-ав(ий)*, *мург-аст(ий)*; *плох(ий)* → *плох-овит(ий)*, *плох-уват(ий)*; *лих(ий)* → *лих-оват(ий)*, *лих-уват(ий)*; *дик(ий)* → *дик-уват(ий)*), у тому числі їхні варіанти, нарощені субморфами **-орл'**, **-оц'**, **-ан'** (*сух(ий)* → *сух-орл/яв(ий)*, *сух-оц/ав(ий)*; *мург(ий)* → *мург-ан/ист(ий)*); 3) високого ступеня вияву ознаки: **-езн-**, **-ел/езн-**, **-енн-**, **-ов/енн-** (*довг(ий)* → *довж-езн(ий)*, *довж-ел/езн(ий)*, *довж-енн(ий)*; *дик(ий)* → *дик-ов/енн(ий)*; *благ(ий)* → *блаж-енн(ий)*); 4) компаративні морфи: **-ш-**, **-іш-** (*лих(ий)* → *лих-іш(ий)*; *плох(ий)* → розм. *плох-іш(ий)*; *туг(ий)* → *туг-ш(ий)*, *туг-іш(ий)*; *убог(ий)* → *убог-іш(ий)*; *дорог(ий)* → *дорож-ч(ий)*, *хутк(ий)* → *хутч-іш(ий)*).

Чисельно більше розбудований субстантивний блок. Його формують іменники з суфіксальними морфами на позначення: 1) особи **-ач-**, **-ун-**, **-он'**, **-ак-**, **-ар-**, **-уз-**, **-ух-**, **-ій-**, **-ан'**, **-ман** (*лих(ий)* → *лих-ач*, *лих-ун*; *глух(ий)* → *глуш-ман*, *глух-ан(я)*, *глух-ар*; *тих(ий)* → *тих-он(я)*; *дик(ий)* → *дич-ак*, *дик-ар*, *дик-ун*, *дик-ух(а)*; *мург(ий)* → діал. *мург-ій*, *мург-(а)*, *мург-ан(я)* 'кличка вівці'; *довг(ий)* → *довг-ань*, *довг-ач*), 2) узагальнених та абстрактних назв **-ість-**, **-от-**, **-ут-**, **-інь-**, **-ин-**, **-е/ств-**, **-б-**, **-н'** **-неч-**, **-нет-**, **-от'** (*плох(ий)* → *плох-ість*, *плох-ут(а)*; *ветх(ий)* →

*ветх-ість; лих(ий) → лих-от(а); глух(ий) → глуш, глуш-інь; дик(ий) → дич-ин(а), дик-ов/ин(а), дич-ав/ин(а); строг(ий) → строг-ість, строг-от(а); убог(ий) → убож-є/ств(о); дорог(ий) → дорож-б(а), дорож-н(я), дорож-неч(а), дорож-нет(а); м'як(ий) → м'як-оть). Зафіксовано субстантиви з субморфемізованими суфіксами **-ов/ань, -овиц/ин-, -ов/ин-, -ав/ин-, -ар/к(а), -ім/к(а)** (*лих(ий) → лих-овань* 'коханець, волоцюга' [4, с. 249], *лих-овиц/ин(а); дик(ий) → дик-ов/ин(а), дич-ав/ин(а); сух(ий) → суш-ар/к(а), сух-ім/к(а)*).*

Дієслівний блок представлений в усіх СГ похідними зі словотвірними афіксами **-і-, -и-, -а-, -ува-, -ну-** (*глух(ий) → глуш-і-ти, глуш-и-ти, глух-ну-ти; тих(ий) → тих-ну-ти; лих(ий) → лих-ува-ти; ветх(ий) → ветш-а-ти; плох(ий) → плох-ува-ти; сух(ий) → суш-и-ти, сох-ну-ти; туж(ий) → туж-и-ти-ся; дорог(ий) → дорож-и-ти; убог(ий) → убож-і-ти; дик(ий) → дич-і-ти; м'як(ий) → м'як-ну-ти; благ(ий) → блаж-и-ти-ся, благ-ува-ти*). Ці дериваційні засоби часом виступають складниками конфіксів **с-...-и-, с-...-а, с-...-ува-, об-...-і-** (*тих(ий) → с-тиш-и-ти, с-тих-а-ти, с-тиш-ува-тися; ветхий → об-ветш-і-ти*).

Адвербіальний блок презентують в основному похідні з суфіксами **-о / -е, -ій** (*стрѳг(ий) → стрѳг-о; убоѳг(ий) → убоѳг-о; доѳг(ий) → доѳг-о; хутк(ий) → хутч-є, хутч-ій, метк(ий) → метч-ій*). Наявні також прислівники, утворені конфіксальним способом (*довг(ий) → нев-довз-і, наз-довж, впро-довж, з-довж, у-довж-ки, уз-довж; туж(ий) → су-туж-а, су-туж-а*).

Морфологічна позиція сприяє встановленню правил розміщення й функціонування фонем у морфонемах і субморфемах, морфонема і субморфем у морфемах і мотивує принципи їхнього пристосування в морфемній структурі деривата. Як засвідчив фактичний матеріал, деад'єктиви І-ого ступеня похідності потрапляють у морфологічні позиції перехідної палаталізації приголосних фонем, нарощення (субморфемізації) суфікса, акцентні морфологічні позиції.

За перехідної палаталізації прикметникові основи виступають „об'єктами” позицій палаталізації й зазнають альтернації глоткової / задньоязикових приголосних фонем з передньоязиковими шиплячими: **г//ж, к//ч, х//ш** (прикметник **м'який** формально належить до аналізованого типу слів, проте його основа цією трансформацією не маркована). Наприклад, *дік(ий) → дич, діч-к(а); благ(ий) → блаж-н(ий); тіх(ий) → тіш-а, с-тіш-и-ти, стійш-ува-ти-ся; доѳг(ий) → з-довж, впро-довж, упо-довж*.

За відприкметникового словотворення рух наголосу фіксується в протиставленні твірного й похідного відповідно до якості суфікса-де-

риватора. Тому наголос – суперсегментна фонема [6, 175] – допоміжний морфологічний засіб, який супроводжує афіксацію переміщенням наголосу на суфікс (в прикметниковому, субстантивному, дієслівному блоках): *дорог(ій)* → *дорог-éньк(ий)*, *дорог-éсеньк(ий)*, *дорог-і́сінк(ий)*, *дорог-ува́т(ий)*, *дорог-отóв(а)*; *муру́г(ий)* → *муруг-ова́т(ий)*; *му́рг(ий)* → діал. *мург-а́ст(ий)*, *мург-а́в(ий)*, *мург-а́т(ий)*, *мург-у́р(ий)* [4, 539]; *туг(ій)* → *туг-éньк(ий)*, *туг-éсеньк(ий)*, *туг-і́ш(ий)*, *туг-і́сінк(ий)*, *туг-ува́т(ий)*; *ді́к(ий)* → *дик-ува́т(ий)*, *дик-а́р*, *дик-у́н*, *дик-у́х(а)*; *м'я́к(ій)* → *м'як-éньк(ий)*, *м'як-éсеньк(ий)*; *благ(ій)* → *благ-éньк(ий)*, *благ-ува́т(ий)*, *благ-ува́-ти*; *до́вг(ий)* → *довг-а́в(ий)*, *довг-а́ст(ий)*, *довг-éньк(ий)*, *довг-ова́т(ий)*, *довг-ува́т(ий)*, *довг-а́ч*; *стро́г(ий)* → *строг-а́ч*, *строг-от(а)*; *лих(ій)* → *лих-ова́т(ий)*, *лих-éньк(ий)*, *лих-а́ч*, *лих-ува́-ти*; *ти́х(ий)* → *тих-éсеньк(ий)*, *тих-і́сінк(ий)*, *тих-і́ш(ий)*, *тих-і́зм*, *тих-о́н(я)*, *с-тих-а́-ти*, *тих-це́м*; *сух(ій)* → *сух-і́ш(ий)*, *сух-ува́т(ий)*, *сух-а́р*, *сух-о́т(и)*; *плох(ій)* → *плох-éньк(ий)*, *плох-у́т(а)* 'несмілива людина' [7]; на основу (в дієслівному та прикметниковому блоках): *дорог(ій)* → *до́рог-о*; *туг(ій)* → *ту́г-ш(ий)*, *ту́г-ість*, *ту́г-о*, *с-ту́г-а*, *су-ту́г-а*; *м'я́к(ій)* → *м'я́к-ш(ий)*, *м'я́к-ість*, *м'я́к-іть*, *м'я́к-ну-ти*; *благ(ій)* → *бла́г-ість*, *лих(ій)* → *лі́х-(о)*, *з-лі́х-а*, *досто-лі́х-а*; *глух(ій)* → *глу́х-ну-ти*, *глу́х-о*; *сух(ій)* → *су́х-ість*, *до-су́х-а*; рідше – зсувом на флексію (в іменниковому блоці): *до́вг(ий)* → *довг-от(а)*.

У деад'ективному словотворчому акті можливе накладання морфологічних позицій. Скажімо, згадані морфологічні позиції детермінують морфологічні трансформації у структурі деад'ективів:

- *сух(ій)* → *суш-ня́к*, *суш-ні́к*; *глух(ій)* → *глуш-ма́к*, *глуш-ма́н*, *глуш-і́нь*, *глуш-і́-ти*, *глуш-і́-ти*; *плох(ій)* → *плош-а́-ти*;
- *дорог(ій)* → *доро́ж-ч(ий)*; *туг(ій)* → *су-ту́ж*; *сух(ій)* → *суш*, *су́ш(а)*, *су́ш-к(а)*; *глух(ій)* → *глуш*;
- *дорог(ій)* → *доро́ж-б(а)*, *доро́ж-н'(а)*; *ді́к(ий)* → *дич-ин(а)*, діал. *дич-к(о)* 'дикий кінь' [3, с. 69]; *до́вг(ий)* → *дов́ж-ин(а)*.

Нарощення (субморфемізація) суфіксальних морфем в проаналізованих дериватах детермінує палаталізацію (*убо́г(ий)* → *убо́ж-е/ств(о)*), чергування наголосу (*дорог(ій)* → *дорог-от/ов(а)*; *му́рг(ий)* → *мург-ан/іст(ий)*; *м'я́к(ій)* → *м'я́к-ш/і-ти*; *до́вг(ий)* → *довг-ун/ець*; *ді́к(ий)* → *дик-ов/éнн(ий)*, *дик-ов/ин(а)*; *сух(ій)* → *сух-ор/ля́в(ий)*, *сух-ош/ав(ий)*, *сух-і́т/к(а)*; *лих(ій)* → *лих-ов/а́н-ець*, *лих-ов/ш/і́н(а)*) чи стимулює поєднання цих перетворень (*ді́к(ий)* → *дич-а́в/ин(а)*; *глух(ій)* → *глуш-о́в/ин(а)* 'глуш'; *сух(ій)* → *суш-а́р/к(а)*, *сух-і́т/к(а)*; *благ(ій)* → *бла́ж-éн/ств(о)*).

До обстежуваного морфологічного типу належать гнізда прикметників „*плаский*” і „*пло́ский*”, вершини яких мають однакове

лексичне значення 'який не має заглиблень і підвишень на поверхні, з рівною поверхнею' [1, с. 799]. Утворені ними СГ відрізняються наборами словотворчих суфіксів, проте близькі за своїми морфологічними характеристиками, адже марковані тими трансформаціями: альтернація наголосу на суфіксі (*пласк(ій) → пласк-увát(ий), пласк-іш(ий); плóск(ий) → плоск-át(ий), плоск-áль*), на основу (*пласк(ій) → пласк 'плоскість', плáск-ість, плáск-о*). У дериваційних процесах вказані вершини піддаються перехідному пом'якшенню (консонантний комплекс /ск/ змінюється на /шч/): *плóск(ий) → плóщ-(а), плóщ-ик 'ячміль'* [5, 452]. Зазвичай такі перетворення взаємодіють з альтернацією наголосу на суфіксі (*пласк(ій) → плащ-ін(а) 'місце на річці, куди вода наносить пісок'* [5, с. 428], *плóск(ий) → площ-іст(ий), площ-іц'(а) 'плотва'*), флексію (*плóск(ий) → площ-ин(á)*), чи основу (*пласк(ій) → роз-плáщ-и-ти 'розплескати, зробити плоским'*).

Висновки. Як бачимо, словотвірні гнізда з непохідними вершинами на тверді морфонеми {з}, {к}, {х} позначені неоднаковою словотвірною й морфологічною активністю. Проте узагальнена морфологічна будова всіх індивідуальних морфологічних структур проаналізованих СГ засвідчує, що морфологічна ідентичність вершинних слів породжує однорідну сукупність морфологічних схем, використаних при творенні похідних. Найпродуктивніші трансформації – альтернація консонантів за м'якістю, переміщення наголосу на суфікс, нарощення суфікса. Перспективами подальших досліджень убачаємо встановлення правил перетворення (моделей), що відображають морфологічні модифікації в словотвірних гніздах із вершиною – непохідним прикметником.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови : 170 000 слів / [уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел]. – К. : Ірпінь, ВТФ „Перун”, 2001. – 1440 с.
2. Етимологічний словник української мови : у 7 т. / Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні АН УРСР. – К. : Наукова думка, 1982. – Т. 3 : Кора – М. – 1989. – 549 с.
3. Етимологічний словник української мови : у 7 т. / Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні АН УРСР. – К. : Наукова думка, 1982. – Т. 2 : Д – Копці. – 1985. – 572 с.
4. Словник української мови : в 11 т. / [наук. ред. : І. К. Білодід (голова) та ін.]. – К. : Наукова думка, 1970-1980. – Т. 3 : 3. – 1972. – 741 с.
5. Етимологічний словник української мови : у 7 т. / Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні АН УРСР. – К. : Наукова думка, 1982. – Т. 4 : Н – П. – 2003. – 653 с.

6. Лопатин В. В. Русская словообразовательная морфемика : проблемы и принципы её описания / В. В. Лопатин. – М. : Наука, 1977. – 315 с.

7. „Словники України” on-line : український лінгвістичний портал [Електронний ресурс]. – 2008. – Режим доступу до словн. : <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/> (10.09.2015). – Назва з екрану.

8. Шило Г. Наддністрянський регіональний словник / Г. Шило. – Львів : Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2008. – 288 с. – (Серія „Діалектологічна скриня”).

REFERENCES

1. Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy : 170 000 sliv / [uklad. i holov. red. V. T. Busel]. –К. : Irpin, VTF „Perun”, 2001. – 1440 s.

2. Etymolohichnyi slovnyk ukrainskoi movy : u 7 t. / Instytut movoznavstva im. O. O. Potebni AN URSSR. К. : Naukova dumka, 1982. – 3 : Kora – М. – 1989. – 549 s.

3. Etymolohichnyi slovnyk ukrainskoi movy : u 7 t. / Instytut movoznavstva im. O. O. Potebni AN URSSR. – К. : Naukova dumka, 1982. – Т. 2 : D – Koptsi. – 1985. – 572 s.

4. Slovnyk ukrainskoi movy : v 11t. / [nauk. red. : I. K. Bilodid (holova) ta in.]. – К. : Naukova dumka, 1970-1980. – Т. 3 : Z. – 1972. – 741 s.

5. Etymolohichnyi slovnyk ukrainskoi movy : u 7 t. / Instytut movoznavstva im. O. O. Potebni AN URSSR. – К. : Naukova dumka, 1982. – Т. 4 : N – P. – 2003. – 653 s.

6. Lopatin V. V. Russkaia slovoobrazovatelnaia morfemika : problemy i pryntsypy ee opisaniia / V. V. Lopatyn. – М. : Nauka, 1977. – 315 s.

7. „Sloynyky Ukrainy” on-line : ukrainskyi lnhvistychnyi portal [Elektronnyi resurs]. – 2008. – Rezhym dostupu do slovn. : <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/> (10.09.2015). – Nazva z ekranu.

8. Shylo H. Naddnistrianskyi rehionalnyi slovnyk / H. Shylo. – Lviv : Instytut ukrainoznavstva im. I. Krypiakovycha NAN Ukrainy, 2008. – 288 s. – (Seriia „Dialektolohichna skrynia”).